

سوال

لطفاً اطلاعات بیشتری در مورد کتاب‌های الله سبحانه و تعالی به من بدهید: آیا این کتاب‌ها (تورات، انجیل و زبور) هنگامی که نازل شدند، کلام اصلی خداوند محسوب می‌شوند؟ منظورم کتاب‌هایی که مسیحیان و یهودیان اکنون می‌خوانند و تغییر یافته‌اند، نیست.

پاسخ مفصل

الحمدلله.

اولاً:

بنده مؤمن نخواهد بود مگر اینکه به الله و فرشتگان و کتاب‌ها و رسولانش ایمان بیاورد؛ الله عزوجل می‌فرماید: آمَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ [البقرة: ۲۸۵] (پیامبر به آنچه از جانب پروردگارش به سوی او نازل شده، ایمان آورده است و مؤمنان [نیز]؛ همگی به الله و فرشتگانش و کتاب‌هایش و پیامبرانش ایمان آورده‌اند [و گفتند]: میان هیچ یک از پیامبرانش فرق نمی‌گذاریم).

و بخاری (۵۰) و مسلم (۹) از ابوهریره روایت کرده‌اند که گفت: روزی پیامبر صلی الله علیه وسلم در میان مردم بودند که جبرئیل نزد ایشان آمد و گفت: ایمان چیست؟ فرمودند: «ایمان آن است که به الله و فرشتگانش و کتاب‌هایش و به دیدارش و به رسولانش ایمان بیاوری، و به برانگیخته شدن [پس از مرگ] ایمان بیاوری».

و قرآن و تورات و انجیل و زبور، همگی از کتاب‌های خداوند هستند که بر رسولانش صلوات الله و سلامه علیهم نازل شده‌اند، و ایمان به آنها واجب است، و هر کس به چیزی از آنها کفر ورزد، به الله کافر شده است.

ثانیاً:

هیچ‌یک از کلام الله تعالی مخلوق نیست، و او سبحانه به معنای حقیقی، تورات و انجیل و قرآن و زبور را تکلم کرده است، و همانطور که هیچ حرفی از قرآن مخلوق نیست و همگی آن به معنای حقیقی کلام الله است، تورات و انجیل و زبور نیز چنین هستند. ما میان رسولان خدا و میان کتاب‌های نازل شده‌اش فرقی نمی‌گذاریم، بنابراین همگی کلام الله هستند.

خداوند متعال می‌فرماید:

أَفَتَطْمَعُونَ أَنْ يُؤْمِنُوا لَكُمْ وَقَدْ كَانَ فَرِيقٌ مِّنْهُمْ يَسْمَعُونَ كَلَامَ اللَّهِ ثُمَّ يُحَرِّفُونَهُ مِن بَعْدِ مَا عَقَلُوهُ وَهُمْ يَعْلَمُونَ [البقرة: ۷۵] (آیا امید دارید که [یهود] به [دین] شما ایمان بیاورند، در حالی که گروهی از آنان کلام الله را می‌شنیدند و پس از آنکه آن را می‌فهمیدند، آگاهانه تحریفش می‌کردند؟).

آنان تورات را تحریف می‌کردند، و خداوند تعالی آن را «کلام الله» نامیده است.

و مسلم (۲۶۵۲) از ابی‌هریره روایت کرده است که گفت: رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمودند: «آدم و موسی با یکدیگر محاجه کردند، پس موسی گفت: ای آدم، تو پدر مایی، ما را ناامید کردی و از بهشت بیرون راندی. پس آدم به او گفت: تو موسی هستی، الله تو را با کلامش برگزید، و با دستش برایت نوشت - و در روایتی: تورات را با دستش برایت نوشت - آیا مرا بر امری سرزنش می‌کنی که الله چهل سال پیش از آنکه مرا بیافریند، بر من مقدر کرده بود؟ پس پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: پس آدم بر موسی غلبه کرد، پس آدم بر موسی غلبه کرد».

شیخ الاسلام ابن تیمیه رحمه الله می‌گوید:

«مذهب سلف امت و امامان آن از صحابه و تابعین و دیگر امامان مسلمانان مانند ائمه اربعه و غیر آنان، همان چیزی است که کتاب و سنت بر آن دلالت دارد و با دلایل عقلی صریح نیز موافق است: اینکه قرآن کلام خداوند، نازل شده و غیر مخلوق است، از او آغاز شده و به سوی او بازمی‌گردد؛ پس اوست که به قرآن و تورات و انجیل و دیگر کلامش تکلم کرده است، و آن [کلام] مخلوقی جدا از او نیست، و او سبحانه با مشیت و قدرتش تکلم می‌کند، پس کلامش قائم به ذات اوست و مخلوقی جدا از او نیست... و کلمات الله پایانی ندارد همانطور که حق تعالی فرموده است: قُلْ لَوْ كَانَ الْبَحْرُ مِدَادًا لِّكَلِمَاتِ رَبِّي لَنَفِدَ الْبَحْرُ قَبْلَ أَنْ تَنفَدَ كَلِمَاتُ رَبِّي وَلَوْ جِئْنَا بِمِثْلِهِ مَدَدًا [الكهف: ۱۰۹] (بگو: اگر دریا برای [نوشتن] کلمات پروردگار مرکب شود، پیش از آنکه کلمات پروردگار پایان پذیرد، قطعاً دریا پایان می‌یابد؛ هر چند همانند آن [دریای دیگر] به کمک آوریم)، و الله سبحانه به قرآن عربی و به تورات عبری تکلم کرده است...».

تا آنجا که می‌گوید:

«و هر کس کلام او را مخلوق بداند، لازم می‌آید که بگوید: مخلوق همان کسی است که به موسی گفت: إِنَّنِي أَنَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدْنِي وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي [طه: ۱۴] (یقیناً من «الله» هستم؛ هیچ معبودی [به‌حق] جز من نیست؛ پس مرا عبادت کن و برای یاد من نماز برپا دار)، و این محال است و جایز نیست که این کلام، جز از سوی پروردگار عالمیان باشد.

و چون الله به قرآن و تورات و دیگر کتب، با معانی و الفاظشان که از حروف تشکیل شده، تکلم کرده است، هیچ‌یک از آنها مخلوق نیست؛ بلکه آن کلام پروردگار عالمیان است...».

مجموع الفتاوی (۱۲/۳۷ - ۴۱)، و همچنین بنگرید به: مجموع الفتاوی (۱۲/۳۵۵ - ۳۵۶).

شیخ مصطفی رحیبانی رحمه الله می‌گوید:

«(و قسم خوردن به کلام الله تعالی یا قرآن یا به سوره‌ای از آن یا آیه‌ای از آن، قسم محسوب می‌شود)؛ زیرا آن صفتی از صفات او تعالی است، پس هر کس به آن یا به چیزی از آن قسم بخورد، به صفتی از صفات او قسم خورده است.

(و همچنین) قسم خوردن (به مانند تورات از کتاب‌های الله تعالی) مانند انجیل و زبور، قسمی است که در آن کفاره وجود دارد؛ زیرا اطلاق [این نام‌ها] به نسخه نازل شده از نزد الله تعالی برمی‌گردد، نه به نسخه تغییر یافته و تبدیل شده، و حرمت آن با منسوخ شدن حکمش توسط قرآن از بین نمی‌رود، مانند حکمی که در خود قرآن منسوخ شده است، که این کار آن را از کلام الله تعالی بودن خارج نمی‌کند، و چون کلام اوست، پس صفتی از صفات اوست، مانند قرآن». مطالب أولی النهی (۶/۳۶۱).

شیخ ابن جبرین رحمه الله می‌گوید:

«و معلوم است که الله بر پیامبران کتاب‌هایی نازل کرده است، بر موسی تورات را نازل کرد، و بر عیسی انجیل را نازل کرد، و بر داود زبور را نازل کرد، و بر ابراهیم صحفی را نازل کرد همانطور که در فرموده‌اش آمده: **صُحُفِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى** [الأعلى: ۱۹] (صُحُفِ ابراهیم و موسی)، و شکی نیست که همه اینها از کلام الله است که به آن تکلم کرده و شریعت و امر و نهی خود را در آن گنجانده است».

«فتاوی الشیخ ابن جبرین» (۶۳/۱۱۷) با شماره‌گذاری خودکار شامله.

والله تعالی أعلم.